

SAMMANFATTNING FÖR ALLMÄNHETEN

Hittills har 62,95 miljoner euro beviljats till 118 projekt, vilket är något över programmets totala EU-budget. (104,2 %) Detta innebär att alla tillgängliga medel har beviljats till olika projekt och därmed öppnades inga ansökningsomgångar och inga projekt eller förstudier beviljades under året. Fokus för programmet är nu i huvudsak att stödja och följa upp de projekt som fortfarande pågår. Sammanlagt under programperioden har det inkommit 289 ansökningar varav 260 varit huvudprojekt och 29 förstudier.

Under 2021 beslutade förvaltande myndighet om utbetalningar på ca 10 MEUR. Hittills har ca 41 MEUR betalats ut till stödmottagarna under programperioden. Utbetalningarna motsvarar ca 68% av programmets totala budget. Under året avslutades 11 projekt, 53 projekt var pågående per den 31 december 2021.

Inom insatsområde 1 - Forskning och innovation, har totalt 37 projekt beviljats hittills, varav 4 varit förstudier. 12 projekt är pågående, 25 projekt har avslutats till och med sista december 2021. Av insatsområdets budgeterade ERUF-medel har 18,77 MEUR och 2,59 MEUR norska IR-medel inbudsats fram till sista december 2021.

Under året avslutades 5 huvudprojekt inom insatsområde 1. Ett av dessa är projektet VanProd, vars syfte var att utveckla återvinningstekniker för vanadin från fast och flytande gruvavfall som för närvarande inte utnyttjas och som därigenom orsakar miljörisker. Några av slutsatserna som framkommit i projektet är att sammantaget stöder resultaten väl projektets huvudmål, tekniskt går det att utveckla vanadinåtervinningsteknik från fast och flytande avfall. Dock visar resultaten fortfarande också att ur ekonomiskt perspektiv är kostnaderna fortfarande högre än nyttan.

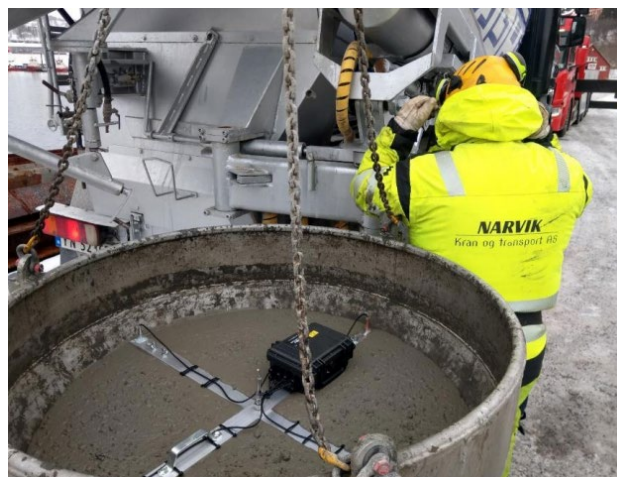
VanProd

Ett annat projekt som avslutats under året är projektet "Ny teknik för energieffektiv partikelavskiljning från rökgaser". Även i detta projekt undersökte man dels de tekniska förutsättningarna, att rena rökgaser från förbränningsanläggningar. Men man gjorde även vissa studier av de tekno-ekonomiska förutsättningarna för att ta reda på om det finns marknadsefterfrågan på denna typ av reningsutrustning.

Rökgaser, Tayebeh Darbandi and Mikael Risberg, Luleå Tekniska Universitet

Övriga projekt som avslutats under året är Arctic-ecocrete, Flexibla Transparenta Ledande Filmer som Elektroder och MoreNPBiz. Arctic-ecocrete -projektet handlade bland annat om att förbättra betongsorter och produktionsteknologier som är miljövänliga, energieffektiva och utnyttjar hållbart regionala biflöden från industri och kraftverk, medan Flexibla Elektroder och MoreNPBiz handlade om forskning inom kolbaserade nanomaterial, respektive utveckling av energieffektiva torkningsmetoder för naturprodukter.

Arctic-ecocrete, Helicopter bucket test rig

Resultaten från flera av de pågående projekten har också varit goda under året, exempelvis har man inom både LessPFAS, och SolBat-projekten lämnat in ansökningar till de europeiska forskningsprogrammen under 2021. LessPFAS-projektet arbetar med att utveckla behandlingsmetodiker för material som är förorenade med PFAS, medan SolBat handlar om att tillverka ett litiumjonbatteriet som är baserat på användning av fast elektrolyt (organisk/oorganisk) genom bl.a. utnyttja industriella biprodukter/flöden som råmaterial. Några andra av de forskningsprojekt som fortfarande pågår arbetar bland annat med robotik, intelligent automation och utveckling av autonoma nyttofordon samt drönarteknik och elektronikproduktion.

Less-PFAS, Jean Noel Uwayezu

Totalt har projekten hittills lämnat in 21 ansökningar till något av callen i Horisont 2020. Det ska jämföras med programmets slutmål som är att 10 ansökningar ska ha skickats in senast år 2023. Sammanlagt har 447 företag hittills deltagit i något av programmets forskningsprojekt. Projekten har också resulterat i att totalt 331 aktörer hittills har deltagit i olika insatser som leder till nya produkter, tjänster eller metoder.

Inom insatsområde 2 - Entreprenörskap, har totalt 26 projekt beviljats, varav 4 är förstudier. 14 projekt är pågående och 12 projekt har avslutats till och med sista december 2021. Av insatsområdets budgeterade ERUF-medel har 16,97 MEUR och 2,99 MEUR norska IR-medel in-tecknats fram till sista december 2021.

Totalt har det beviljats 19 projekt som arbetar mot det specifika målet om en ökad andel SMF med gränsöverskridande affärsmodeller och 7 projekt som arbetar mot målet att öka exporten bland regionens SMF.

Även inom insatsområde 2 har programmet lyckats väl med att få företagen att medverka i projektens aktiviteter. Exempelvis har 474 företag deltagit i aktiviteter för gränsöverskridande marknadsinsatser, vilket är väldigt bra med tanke på målet på 200 företag. Även när det gäller utfallet för deltagande i kompetensutvecklings-initiativ har programmets mål uppnåtts. Sammanlagt har 2 962 personer deltagit i någon form av sådana aktiviteter, vilket kan jämföras med målet på 2 000 personer.

Under året avslutades ett huvudprojekt inom insatsområde 2. Målet med det avslutade projektet, Arctic Investment Platform, var att utreda efterfrågan och förutsättningarna för ett finansieringssamarbete som främjar investeringar i små och medelstora företag i Europas nordligaste områden. Projektet genomförde bland annat undersökningar hos relevanta aktörer, så som potentiella företag, nationella finansiärer och europeiska

investeringsbanken, m.m. Sammanlagt deltog 112 personer i affärsutvecklande insatser inom ramen för det projektet.

Arctic Investment Platform, project leader Johannes Lith, EU Arctic Forum 2019

Sedan tidigare pågår projekt med anknytning till rennäringen, IT- och informationssäkerhet, digitalisering och kreativa näringar. Det pågår även flera projekt inom besöks- och turismnäringen som bland annat handlar om att utveckla och öka det gränsöverskridande samarbetena mellan företagen över gränserna. Bland annat i de två projekten *Two countries – One Destination*, och *My Story – along the Northern Lights Route*.

My Story – along the Northern Lights Route.

Inom insatsområde 3 – Kultur och miljö, har totalt 38 projekt beviljats, varav 3 är förstudier. 19 projekt är pågående och 19 projekt har avslutats till sista december 2021. Av insatsområdets budgeterade ERUF-medel har 16,51 MEUR och av 2,83 MEUR norska IR-medel intecknats fram till sista december 2021.

Under året avslutades fyra huvudprojekt inom insatsområde 3. I det avslutade projektet Aktene var målet att stärka det långsiktiga samarbetet mellan Sijti Jarne i Hattfjelldal och Samiskt center i Tärnaby. Samarbetet har fokuserat på den samiska kulturen för att stärka och levandegöra regionens kultur och kulturarv i framtiden. Projektet har bland annat resulterat i att 205 personer har deltagit i utvecklingsfrämjande insatser för samisk kultur och samiska förhållanden, och att 128 personer deltagit i aktiviteter som bidrar till ökad användning av det samiska språket. Totalt sett i programmet har 9 099 personer deltagit i insatser som främjar den samiska kulturen och samiska förhållanden, och 11 402 personer har deltagit i aktiviteter som ökar användningen av de samiska språken.

Aktene, Craft course in tin wire

Ett annat projekt som också avslutats under året är projektet HALTI. Projektet har haft som målsättning att upprätta en långsiktig hållbar årlig verksamhetsplan och en gemensam naturturismplan för samverkansområdet Halti. Projektet omfattar naturskyddsområdet Käsivarren erämaa i Finland samt Reisa nationalpark och Raisduottarhaldi landskapsskyddsområde i Norge. Haldi-området har sökt, och även nu också blivit en officiell medlem i EUROPARC Transboundary-programmet. Vilket också var ett av målen med projektet. EUROPARC förbundet är ett nätverk för Europas natur- och kulturarv. Förbundet arbetar för att förbättra förvaltningen av skyddade områden i Europa genom internationellt samarbete, utbyte av idéer och erfarenheter och genom att påverka politiken.

Halti

Det pågår också fortfarande flera projekt med målet om en förbättrad bevarandestatus över naturmiljöer. Bland annat i *EMRA* som arbetar för att återskapa viktiga livsmiljöer för vattenlevande organismer i älvsystem som är påverkade av storskalig vattenkraft och flottning. För ett annat projekt, *SeaCOMBO* är det huvudsakliga målet ett ökat samarbete och utbyte vad gäller kunskaper om, och utförande av bevarandearbete och förvaltning i den marina miljön i norra Bottenviken.

Målet med programmet är att totalt 2 500 000 hektar ska uppnå bättre bevarandestatus av olika livsmiljöer vid programmets avslut. Programmets slutmål nåddes under föregående år, och under detta år har det redovisats ytterligare åtgärder, så att det nu är 3,37 miljoner hektar som fått förbättrad bevarandestatus.

EMRA, Restoration in Pärlälven

Inom insatsområde 4 - Gemensam arbetsmarknad, har totalt 17 projekt beviljats, varav fyra är förstudier. 8 projekt är pågående, och 9 projekt har avslutats till sista december 2021. Av insatsområdets budgeterade ERUF-medel har 4,75 MEUR och 0,74 MEUR norska IR-medel intecknats fram till sista december 2021.

Under året avslutades ett huvudprojekt inom insatsområde 4. I det avslutade projektet Academic North var syftet att hjälpa akademiker hitta arbete på ett socialt hållbart sätt och att bidra till lösningar kring bristen på kompetent arbetskraft inom framför allt ICT-branschen. Målsättningen har varit att bidra till ökad sysselsättning bland akademiker genom ökad gränsöverskridande rörlighet i de nordliga regionerna. Projektet identifierade också några områden för att förbättra eller förenkla den gränsöverskridande arbetsmobiliteten. Genom projektet har totalt 248 personer deltagit i gränsöverskridande rörlighetsinitiativ, varav en majoritet av dessa var kvinnor. (160 kvinnor, 88 män)

Av de 17 beviljade projekten är det 13 projekt som arbetar med det specifika målet att öka den gränsöverskridande rörligheten på arbetsmarknaden, och hittills har 3 291 personer deltagit i gränsöverskridande rörlighetsinitiativ genom någon av programmets insatser.

Sedan tidigare pågår det projekt som bland annat handlar om att etablera en gränsöverskridande kompetensförsörjningsstrategi för batteribranschens tillverkningsled, fördjupa kompetens inom byggbranschen i syfte att bidra till en gränsöverskridande mobilitet för arbetskraften. Men även projekt som handlar om att öka ungdomars gränsöverskridande rörlighet under studietiden, gränsöverskridande undervisning inom renskötsel samt ökad kunskap om EU i Sápmi. Programmet har totalt beviljat stöd till 4 projekt som arbetar för stärkt kompetens och kunskapsutveckling inom de samiska näringarna. Sammanlagt har 605 personer deltagit i gränsöverskridande kompetensutvecklande initiativ inom samiska näringar, varav mer än hälften varit ungdomar. Detta innebär att programmets slutmål nåtts med god marginal.

Battery Region, The Automation Lab at Skellefteå Campus.

Ánja Márja Nystø Keskitalo is one of the trainees in the project Filling the EU-Sápmi knowledge gaps.